

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 463/2018-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 26. septembra 2018 predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti AKTÍV 2000, spol. s r. o., Dukelská 7, Modra, právne zastúpenej advokátkou JUDr. Hedvigou Gallovou, Zámocká 26, Bratislava, vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Co 129/2016 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti AKTÍV 2000, spol. s r. o., o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 1. júna 2018 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti AKTÍV 2000, spol. s r. o. (ďalej len „sťažovateľka“, v citáciách len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský

súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Co 129/2016 (ďalej aj „napadnuté konanie“). Sťažnosť bola odovzdaná na poštovú prepravu 30. mája 2018.

2. Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľka sa žalobou doručenou Okresnému súdu Pezinok (ďalej len „okresný súd“) 20. apríla 2012 domáhala rozhodnutia o určení odporovateľnosti právneho úkonu, a to odmietnutia dedičstva vykonaného odporcom v I. rade v dedičskom konaní vedenom na okresnom súde pod sp. zn. 36 C 44/2012. Dôvodom podania žaloby bola skutočnosť, že odporca v I. rade bol sťažovateľke na základe rozsudku okresného súdu zo 16. marca 2004 povinný zaplatiť sumu 12 565,29 € s príslušenstvom. Pretože odporca v I. rade túto pohľadávku sťažovateľky neuspokojil, bola táto pohľadávka v rámci exekučného konania prihlásená do dedičského konania, v ktorom odporca v I. rade odmietol dedičstvo.

Okresný súd vo veci žaloby sťažovateľky rozhodol rozsudkom sp. zn. 36 C 44/2012 z 8. júna 2015 tak, že žalobu v celom rozsahu zamietol. Proti tomuto rozsudku podala sťažovateľka odvolanie.

3. Sťažovateľka v sťažnosti uviedla:

„ Dňa 31.7.2015, teda v zákonnej lehote som podal odvolanie voči Rozsudku súdu prvej inštancie na KS BA, cestou súdu prvej inštancie a od tej doby vo veci nie je rozhodnuté.

Ostatným úkonom, ktorý bol v tejto veci súdom vykonaný smerom k mojej osobe bolo doručenie vyjadrenia žalovaného zo dňa 8.9.2015 k môjmu odvolaniu, pričom toto vyjadrenie mi bolo doručené dňa 18.12.2015. Od tej doby žiaden úkon voči mojej osobe učinený nebol a až lustráciou na odvolacom súde som zistil, že spisový materiál bol doručený na odvolací súd dňa 21.4.2016 a vec má pridelenú sp. zn. 3Co 129/2016.

Ako z uvedeného vyplýva, odvolací súd je v konaní nečinný (vo veci nekoná) konanie neúmerne predlžuje, teda ani po vyše 2 rokoch od doručenia spisového materiálu na rozhodnutie odvolaciemu súdu nerozhodol, čím porušil základné právo žalobcu na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov upravené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.

... Na základe vyššie uvedených skutočností má sťažovateľ za to, že vo veci sa riadne nekoná, čím dochádza k porušovaniu práva na spravodlivý proces a neodôvodneným prieťahom v konaní.

... sme toho názoru, že predmetná právna vec nie je natoľko komplikovaná a náročná, aby mohla ospravedlniť prieťahy v konaní. Taktiež máme za to, že správanie sťažovateľa v preskúmvanej veci absolútne nezapríčiniło spôsobené prieťahy v konaní. Zo súdneho spisu je zrejmé, že prieťahy v konaní boli spôsobené postupom súdu. Nadmerné množstvo vecí, v ktorých štát musí zabezpečiť konanie nemôže byť dôvodom na zmarenie uplatnenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov a v konečnom dôsledku nezbavujú štát zodpovednosti za pomalé konanie spôsobujúce zbytočné prieťahy v súdnom konaní.“

4. S poukazom na uvedenú argumentáciu sťažovateľka ústavnému súdu navrhla vydať tento nález:

„1. Základné právo spoločnosti AKTÍV 2000, spol. s r. o., IČO... so sídlom... upravené v čl. 48 ods.2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Krajského súdu Bratislava v konaní vedenom pod sp. zn. 3Co 129/2016 porušené bolo.

2. Krajskému súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 3Co 129/2016 prikazuje konať tak, aby bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

3. Spoločnosti AKTÍV 2000, spol. s r. o., IČO... priznáva primerané finančné zadosťučinenie v sume 5.000,- Eur (slovom päťtisíc Eur), ktoré je Krajský súd v Bratislave povinný vyplatiť do 2 mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Krajskému súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 3Co 129/2016 ukladá zaplatiť trovy právneho zastúpenia vo výške 325,42 Eur za zastupovanie v konaní pred Ústavným súdom SR, na účet právneho zástupcu do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

5. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd,

alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

6. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

7. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov.

8. Sťažovateľka namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom krajského súdu v napadnutom konaní vedenom pod sp. zn. 3 Co 129/2016, a to z dôvodu, že ani po 2 rokoch od podaného odvolania vo veci nerozhodol.

9. Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

10. Ústavný súd v súlade s princípom subsidiarity svojej právomoci podľa citovaného ustanovenia zákona o ústavnom súde v danej veci skúmal, či sú splnené podmienky na konanie pred ním. V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje predovšetkým na skutočnosť, že v prípadoch ústavných sťažností podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, v ktorých je namietané porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy v konaní pred všeobecným súdom, v súlade so svojou doterajšou judikatúrou vyžaduje preukázanie využitia právneho prostriedku nápravy (bod 9), na uplatnenie ktorého mala sťažovateľka v okolnostiach danej veci právo podľa § 3 ods. 7 a § 62 a nasl. zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch“), t. j. podanie sťažnosti na prietahy v konaní predsedovi krajského súdu. Splnenie uvedenej podmienky pritom ústavný súd zásadne vyžaduje vo veciach, ktoré sa nachádzajú v počiatočnej fáze konania, t. j. vo veciach, ktoré netrávajú viac rokov, ako je to v danej záležitosti.

11. Ústavný súd už viackrát rozhodol (m. m. I. ÚS 21/99, IV. ÚS 153/03, I. ÚS 33/05), že účelom práva účastníka konania pred všeobecným súdom podať sťažnosť na prietahy v konaní je poskytnutie príležitosti tomuto súdu, aby sám odstránil protiprávny stav zapríčinený porušením základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov. Ústavný súd preto o sťažnosti, ktorou je namietané porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, koná iba za predpokladu, ak sťažovateľ preukáže, že využil označené právne prostriedky, ktoré mal podľa zákona o súdoch, alebo ak sa preukáže, že túto podmienku nespĺnil z dôvodov hodných osobitného zreteľa (§ 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

12. Podľa názoru ústavného súdu sa podanie sťažnosti na prietahy v konaní v zmysle citovaných zákonov zásadne považuje za účinný prostriedok ochrany takých základných práv, ktoré súvisia so základným právom na súdnu ochranu, ako aj základným právom na konanie bez zbytočných prietahov (napr. IV. ÚS 153/03, IV. ÚS 278/04). V súvislosti s tým ústavný súd poznamenáva, že vyčerpanie opravných prostriedkov alebo iných právnych prostriedkov, ktoré zákon sťažovateľovi na ochranu jeho základných práv a slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je oprávnený podľa osobitných predpisov,

je jedným z atribútov prípustnosti sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, a teda podmienkou konania vo veci individuálnej ochrany základných práv a slobôd pred ústavným súdom.

13. Špecifickosť sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy teda spočíva okrem iného aj v tom, že k jej podaniu môže zásadne dôjsť až subsidiárne. Zmysel a účel zásady subsidiarity vyplýva aj z toho, že ochrana ústavnosti nie je a ani z povahy veci nemôže byť iba úlohou ústavného súdu, ale je takisto úlohou všetkých orgánov verejnej moci, v tom rámci predovšetkým všeobecného súdnictva. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti inštitucionálny mechanizmus, ktorý nastupuje až v prípade zlyhania všetkých ostatných do úvahy prichádzajúcich orgánov verejnej moci.

14. Zo sťažnosti doručenej ústavnému súdu vyplýva, že sťažovateľka, ktorá je kvalifikovane právne zastúpená, sťažnosť na zbytočné prietahy v konaní predsedovi krajského súdu nepodala a ani netvrdí, že ju nepodala z dôvodov hodných osobitného zreteľa. V nadväznosti na to ústavný súd dodáva, že „povinnosť vyčerpania dostupných a účinných prostriedkov ochrany základných práv a slobôd, porušenie ktorých sťažovateľ pred ústavným súdom namieta, tiež vyžaduje, aby sťažovateľ konal v súlade s pravidlami, ktoré s uplatnením daného prostriedku súvisia. Nekonanie týmto spôsobom má za následok nesplnenie sťažovateľovej povinnosti vyčerpať dostupný prostriedok ochrany svojich práv“ (III. ÚS 44/03).

15. Vzhľadom na uvedené ústavný súd mohol sťažnosť sťažovateľky odmietnuť už podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako neprípustnú.

16. Ústavný súd však v danej veci zistil aj ďalší dôvod, pre ktorý nebolo možné predmetnú sťažnosť prijať na ďalšie konanie.

17. Ústavný súd vo svojej rozhodovacej činnosti konštantne vychádza z názoru, že účelom a cieľom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu (napr. II. ÚS 26/95, I. ÚS 41/02). V posudzovanej veci ústavný súd vlastným šetrením, a to

dopytom na krajskom súde zistil, že 27. júla 2018 bolo v odvolacom konaní vydané uznesenie pod sp. zn. 3 Co 129/2016.

18. Z judikatúry ústavného súdu vyplýva, že nie každý zistený prieťah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (II. ÚS 57/01, I. ÚS 46/01, I. ÚS 66/02, II. ÚS 240/2010). Pojem „zbytočné prieťahy“ je pojem autonómny a možno ho vykladať a aplikovať predovšetkým materiálne. S ohľadom na konkrétne okolnosti veci sa totiž postup dotknutého súdu nemusí vyznačovať takými významnými prieťahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako „zbytočné prieťahy“ v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. I. ÚS 63/00, II. ÚS 292/2013).

19. Ústavný súd už vo svojich predchádzajúcich rozhodnutiach judikoval, že ojedinelá nečinnosť súdu, hoci aj v trvaní niekoľkých mesiacov, sama osebe ešte nemusí zakladať porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. I. ÚS 42/01, III. ÚS 91/04, II. ÚS 129/06) a že nie každý zistený prieťah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. I. ÚS 149/02, III. ÚS 92/03, II. ÚS 118/2014). Na kratšie obdobia nečinnosti všeobecného súdu ústavný súd spravidla prihliada len vtedy, keď sa vyskytli opakovane a zároveň významným spôsobom ovplyvnili celkovú dĺžku súdneho konania (rovnaké závery ústavný súd vyslovil taktiež napr. v I. ÚS 19/00, I. ÚS 57/01 alebo III. ÚS 199/02).

20. S ohľadom na uvedené skutočnosti a v súlade s doterajšou rozhodovacou činnosťou preto neprichádza do úvahy, aby ústavný súd mohol postup krajského súdu v napadnutom konaní po prípadnom prijatí sťažnosti na ďalšie konanie kvalifikovať ako porušenie základného práva sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, a preto sťažnosť sťažovateľky podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

21. Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti v celom rozsahu bolo už bez právneho významu, aby ústavný súd rozhodoval o ďalších požiadavkách sťažovateľky.

Poučenie: Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. septembra 2018